

Forord

Norges Banks skriftserie brukes til å presentere viktig økonomisk forskning og sentrale analyser av økonomiske forhold.

Det er derfor en særlig glede å kunne utgi tidligere sentralbanksjef Hermod Skånland: «Doktriner og økonomisk styring – Et tilbakeblikk» i bankens skriftserie. Her foretar en av de mest sentrale samfunnsaktører i Norge etter krigen en systematisk gjennomgang av oppbygging og avvikling av «doktriner» i økonomisk styring. Videre behandler han Norges Banks stilling både under doktrinenes sammenbrudd og under utviklingen av et mer markedsorientert system.

Skånland har fulgt utformingen av økonomisk politikk gjennom sitt arbeid både i Finansdepartementet og i Norges Bank. Han har dessuten vært brukt som leder og deltaker i mange av de sentrale offentlige utredninger som ble utført på 60-, 70- og 80-tallet. Han er en levende – og en systematisk – kilde av unik kvalitet. Hans nærhet til de endringer han beskriver kunne ha gjort ham blind i forhold til å se effektene av endringene. Det motsatte er tilfelle. Nettopp hans nærhet til historien sammen med sterk analytisk kraft gjør fremstillingen spesielt interessant – til glede og nytte for økonomer og historikere i flere generasjoner framover.

Oslo, november 2004

Svein Gjedrem

Forfatterens forord

I stillings medfør har jeg hatt anledning til å følge utformingen av økonomisk politikk på nært hold, først i Finansdepartementet fra 1953, og fra 1971 i Norges Bank. Med noe større avstand fra de løpende oppgaver ble det lettere å se konflikten mellom de bindinger som ble lagt på utformingen av politikken, og de mer langsiktige mål den var ment å skulle ivareta. Etter hvert har nok denne erkjennelsen økt også i det politiske liv, men uten at det derfor lyktes å løsne på bindingene før de hadde ført oss inn i etterkrigstidens mest alvorlige krise.

Dette skjedde kort etter at jeg i 1985 var blitt sentralbanksjef, og omleggingen av politikken fant i det vesentlige sted mens jeg satt i denne stillingen fram til utgangen av 1993. Tidligere hadde jeg hatt en rolle som rådgiver og i noen grad som opinionspåvirker, men omleggingen innebar at sentralbanksjefen ble mer av en aktør, selv om det var klare bindinger på det handlingsrom som Norges Bank ble tildelt.

I den krsedebatt som vi har hatt, er naturlig nok både Norges Bank og valutakurspolitikken kommet i søkelyset. Selv har jeg lenge hatt et engasjement i inntektspolitikken. Alle disse temaene har en plass på veien ut av krisen, og det har derfor følt naturlig å behandle dem i forlengelse av doktrinene som brakte oss inn i den.

Med de muligheter jeg har vært gitt både til å observere og delta i utviklingen av den økonomiske politikken, har jeg følt det som en forpliktelse å dele mine inntrykk og erfaringer med andre, både fagfeller og det politisk engasjerte publikum.

Under arbeidet har jeg mottatt verdifulle kommentarer fra professor Arne Jon Isachsen ved Handelshøyskolen BI og direktør Jan F. Qvigstad i Norges Bank, som begge har lest et tidligere utkast i sin helhet. Også min nære medarbeider gjennom mange år, tidligere visesentralbanksjef Kjell Storvik, direktør Bernt Nyhagen i Norges Bank og professor Steinar Holden ved Universitetet i Oslo har gitt meg viktige innspill på mer avgrensede områder. Alle disse skylder jeg stor takk. Jeg er likevel selv alene ansvarlig for alle feil som måtte forekomme, liksom alle vurderinger selvsagt står for min egen regning.

Jeg vil også rette en takk til Handelshøyskolen BI som gav meg et faglig ståsted med rike impulser etter at jeg gikk av som sentralbanksjef, og særlig til Norges Bank som foruten å ta arbeidet inn i sin «Skriftserie», også har forsynt meg med all den «infrastruktur» som kreves for dets praktiske gjennomføring.

Oslo, november 2004

Hermod Skånland